

Серед проблем, висунутих практикою бухгалтерського обліку, особливу актуальність набуває облік подальших витрат, пов'язаних з утриманням та експлуатацією основних засобів, тобто проведення поліпшень об'єктів основних засобів. Визначено та обгрунтовано, що до поліпшень об'єктів основних засобів, які включаються до складу капітальних інвестицій, слід відносити капітальний ремонт, реконструкцію та модернізацію. З'ясовано, що деталізація інформації про здійснені капітальні інвестиції повинна проводитися за наступними напрямками: 1) капітальні інвестиції в придбання, виготовлення, будівництво, монтаж об'єктів необоротних активів та 2) капітальні інвестиції в поліпшення об'єктів, що призводять до збільшення майбутніх економічних вигод, первісно очікуваних від використання об'єктів основних засобів.

Після реконструкції, модернізації, капітального ремонту та технічного переоснащення об'єктів основних засобів з'являються запчастини, матеріали та інші товарно-матеріальні цінності, які замінюються на нові, але в обліку вони взагалі не оприбутковуються. У зв'язку з тим, що теорія і організація системи внутрішньогосподарського контролю в частині вивчення достовірності операцій з капітальними інвестиціями є недостатньо дослідженою та обгрунтованою, доцільно використовувати методику складовими частинами якої є об'єкти внутрішньогосподарського контролю, джерела дослідження інформації, методичні прийоми та реалізація результатів здійсненого внутрішньогосподарського контролю операцій з капітальними інвестиціями.

Т.В. Польова, канд. екон. наук (ХДУХТ, Харків)

МЕТОДИКА ОЦІНКИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ

За сучасних умов розвитку ринкових відносин суб'єкти господарювання самостійно визначають власну економічну політику, організують виробництво та збут продукції, відповідають за результати діяльності, що актуалізує проблему забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств. Проте, на сьогодні спостерігається недостатній ступінь теоретичних досліджень у сфері оцінки фінансово-економічної безпеки підприємства.

Метою системи фінансово-економічної безпеки є забезпечення захищеності діяльності підприємства та своєчасне виявлення і запобігання зовнішніх та внутрішніх загроз. Для її досягнення підприємство повинно підтримувати фінансову стійкість, забезпечувати фінансову автономію і гнучкість у прийнятті управлінських рішень. На кожному підприємстві повинна створюватися власна система безпеки, яка повинна задовольняти наступним вимогам:

- унікальність з точки зору особливостей діяльності кожного підприємства (рівень розвитку, структура виробничої діяльності);
- комплексність (повинна забезпечувати економічну, техніко-технологічну, кадрову, інформаційну безпеку);
- самостійність.

Фінансово-економічна безпека підприємства покликана вирішувати такі функції: забезпечення захищеності діяльності підприємства і його персоналу; збереження майна та ліквідація наслідків завданих збитків; прогнозування та попередження потенційних небезпек підприємства; сприяння створенню «здорового» конкурентного середовища.

Аналіз існуючих методичних підходів до оцінки фінансово-економічної безпеки підприємств свідчить про наявність низки недоліків (таб.).

Таблиця – Підходи до оцінки фінансово-економічної безпеки

Методичний підхід	Зміст методики	Недолік	Автори
1	2	3	4
Індикаторний метод	Використання порогових значень показників (фінансової стійкості, фінансового левериджу, рентабельності тощо)	Порогові значення показників значно відрізняються для підприємств різних галузей (не є універсальним)	Підхромний О.
Методика оцінки ступеня фінансової стійкості	Оцінка фінансової стійкості підприємства з використанням даних про запаси та витрати	Обмежений перелік чинників, які можуть впливати на фінансову стійкість суб'єкта господарювання	Ареф'єва О.В., Кузенко Т.Б.
Обчислення інтегрального показника фінансової безпеки	Обчислення інтегрального показника за грошово-кредитною, валютною, банківською, інвестиційною, складовими фінансової безпеки з визначенням їх вагомості експертним шляхом	Інтегральний показник не достатньо враховує зовнішні загрози фінансовій безпеці підприємства	Єрмошенко М.М., Горячева К.С., Ашуєв А.М.

1	2	3	4
Оцінка безпеки з використанням нормативних значень фінансових показників	Порівняння показників фінансового стану з нормативними значеннями з метою оцінки стану фінансової безпеки та виявлення негативних тенденцій у діяльності підприємства	Значна складність розрахунку значень фінансових показників та неможливість оцінки якісних чинників	Графова Г.Ф.
Методика комплексної оцінки фінансової безпеки	Визначення рівня безпеки на основі коефіцієнтів: покриття, фінансування, втрати платоспроможності	Для вірогідності результатів оцінки необхідна розробка нормативів за окремими видами діяльності та їх уточнення за основними коефіцієнтами фінансового аналізу	Спіфанов А.О., Пластун О.Л., Домбровський В.С.

Отже, необхідно розробити універсальну методику оцінки фінансово-економічної безпеки підприємств з визначенням критичних значень фінансових коефіцієнтів з урахуванням галузевих особливостей діяльності та забезпеченням безпечного рівня їх платоспроможності.

О.В. Прокопова, канд. екон. наук (ХДУХТ, Харків)

О.О. Горошанська, канд. екон. наук (ХДУХТ, Харків)

МЕТОДИ СТАТИСТИЧНОГО ПРОГНОЗУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ЯВИЩ ТА ПРОЦЕСІВ

Уміння передбачити найбільш ймовірний варіант розвитку ситуації, вчасно відреагувати на можливі зміни, попередити кризові явища виступає ключовим фактором управлінської діяльності, як на рівні окремих підприємств, так і на рівні державного управління. Саме тому питанням розвитку різноманітних методів прогнозування соціально-економічних явищ приділяється значна увага. Різноманітні способи передбачення майбутніх явищ можна поділити на експертні та математичні. Прогнози, які базуються на експертних оцінках не є такими ж точними, як ті, що опираються на кількісні методи. На відміну від суб'єктивних експертних методів, математичні методи є об'єктивними, відкритими і науково обґрунтованими. З розвитком комп'ютерної техніки та програмного забезпечення математичний апарат методів прогнозування все більше ускладнювався, в той же час абсолютно точних методів прогнозування не існує. Розглянемо етапи розвитку методів статистичного прогнозування.

1. «Наївні» моделі прогнозування. Найбільш простим є метод прогнозування, при якому передбачається, що деякий наступний період ряду, що прогнозується, найкраще описує майбутнє цього ряду. Тому в таких моделях прогноз виступає простою функцією від змінної в минулому періоді.

2. Методи, основані на усередненні. Врахувати часовий ряд та наявність у ньому коливань можна за допомогою усереднення або згладжування, зважене усереднення використовується для згладжування. Для врахування тенденцій запропоновано використовувати метод плинної середньої, її зміст полягає в тому, що в моделі обліковується лише найближче минуле і прогноз базується саме на цих показниках. Як тільки нове спостереження стає доступним, воно включається в розрахунок, а найбільш застаріле виключається з розрахунку. Даний метод дозволяє зробити точніший прогноз, ніж попередні, але все одно не є достатньо точним для прийняття адекватних управлінських рішень.

3. Методи експоненціального згладжування. На відміну від розглянутих методів плинних середніх, у методі експоненціального згладжування використовується зважене плинне усереднення всіх даних попередніх спостережень. Даний метод постійно оновлює модель за рахунок найбільш свіжих даних, але враховує і значення старих даних. У згладженому вигляді новий прогноз представляється як зважене середнє останнього спостереження і його прогнозу на цей же період. Ефективність моделі експоненціального згладжування значно залежить від обраного значення коефіцієнта b . Для зменшення вірогідних похибок при застосуванні моделі експоненціального згладжування будуються прогнози при різних значеннях коефіцієнта b і відслідковується значення, при якому точність прогнозування буде найбільшою. Хоча дані моделі достатньо часто використовуються у процесі бізнес-прогнозування, що обумовлено їх простотою та доступністю, але їх використання доцільне лише в нескладних ситуаціях при наявності стабільних показників часового ряду з відносно низькою частотою та динамікою змін.

4. Регресивні методи прогнозування. Одночасно з методами, що основані на згладжуванні часових рядів даних, використовуються алгоритми, що дозволяють спрогнозувати стан залежної змінної в залежності від змін незалежних показників. Методи визначення таких залежностей та прогнозування на їх основі називаються регресивними. Головне завдання методу — це формалізація всіх зовнішніх факторів, від яких може залежати змінна, що досліджується, у числову форму. Модель множинної регресії у загальному випадку описується як функція змінних параметрів з поправкою на компоненту похибки. Передбачається, що всі похибки незалежні і нормально розподілені. Для побудови регресивної моделі необхідно мати базу